



Sisäministeriön tilannekatsaus

Kansliapäällikkö Kirsi Pimiä

12.5.2023



Turvallisuuteen ja maahanmuuttoon vaikuttavat ilmiöt

GLOBALIT MUUTOKSET



Sodat ja konfliktit



Demokratian murros



Talouden ja työn murrokset



Ilmastonmuutos
Ja luontokato



Uudet teknologiat

SISÄISET MUUTOKSET



Polarisaatio



Kaupungistuminen



Eriarvoistuminen
ja syrjäytyminen



Sähkö- ja tietoverkkoriippuvuus



Väestön ikääntyminen

HYVÄ TURVALLISUUS EDELLYTTÄÄ

1 yhdenvertaisia ja laadukkaita palveluita

2 hyviä väestösuhteita ja luottamusta

3 ennaltaehkäisevää painotusta, tietoperusteisuutta, laajaa yhteistyötä

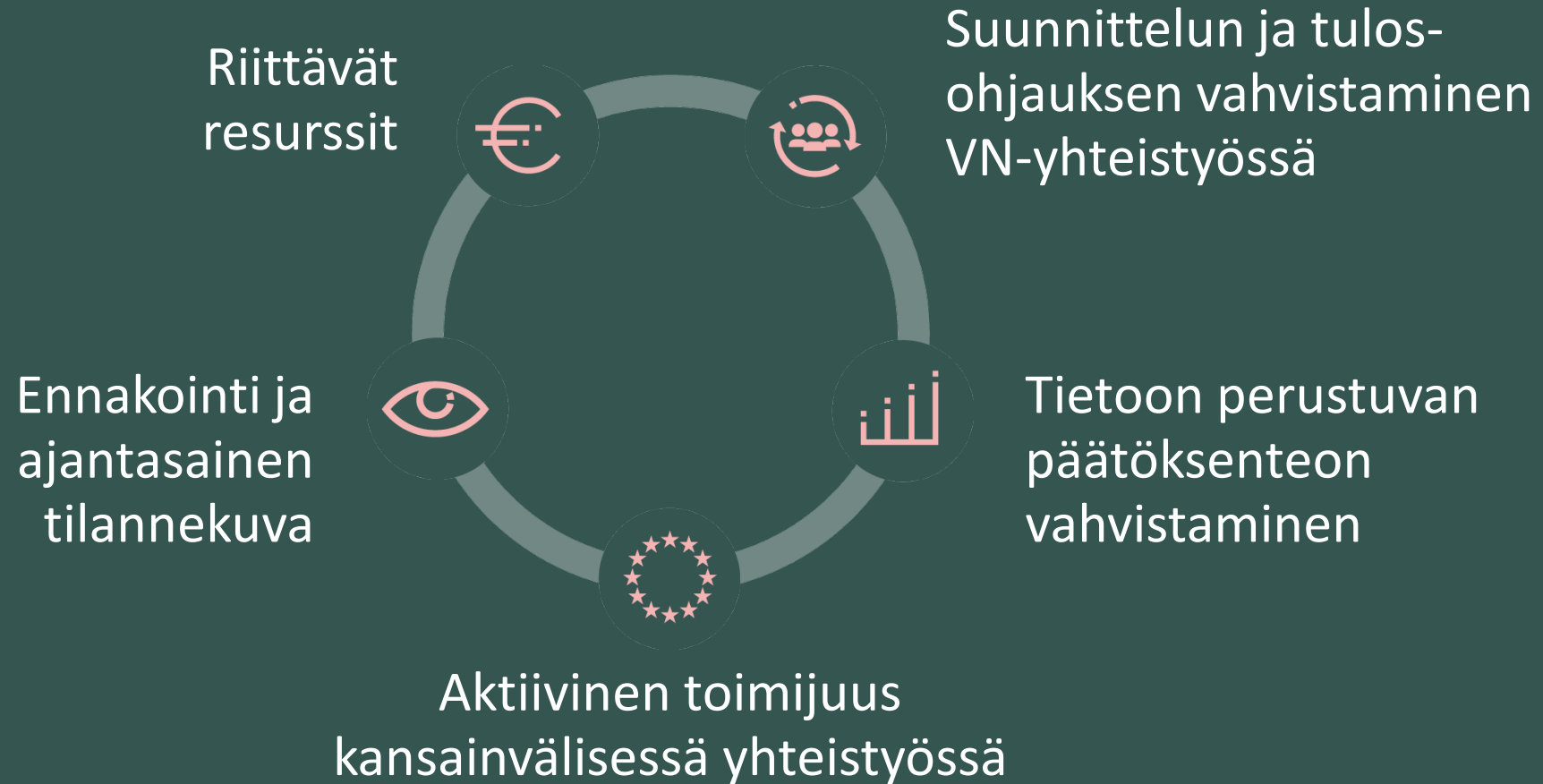
4 riittäviä voimavaroja ja henkilöstön osaamista

5 uuden teknologian monipuolista hyödyntämistä

6 ajantasaista lainsäädäntöä



Toiminnan edellytykset



Hybridiuhkat ja laaja-alainen vaikuttaminen

VAIKUTTAMINEN SISÄMAASSA

Vihamielinen informaatio-vaikuttaminen

Valvontajärjestelmän häiriönsieto

Hyökkäykset infrastruktuuria vastaan tietoverkossa

Suomen ja Venäjän rajavartiolaitoksen heikkeneminen

Viranomaisiin kohdistuva tiedustelu

TOIMINTAYMPÄRISTÖ

VAIKUTTAMINEN ITÄRAJALLA

Välineellistetty laitton maahantulo

Venäjän rajavartiopalvelun toiminta

Luvattomat maastorajan ylitykset

Valvontajärjestelmään ja infrastruktuuriin kohdistuvat vahingonteot

Väärin perustein saadut ja väärennetyt asiakirjat

Ajoneuvoihin kätkeytyminen

VAIKUTTAMINEN MERELLÄ

Öljy- tai kemikaali-onnettomuus

Tahallisesti aiheutetut onnettomuudet

Ihmishenkien menetys

Alusten tunnistetietojen manipulointi

Tekijän luotettava tunnistaminen

SISÄMINISTERIÖN HALLINONALAN SUORITUSKYVYN KEHITTÄMINEN JA TOIMINTAYMPÄRISTÖN HALLINTA

+ Rajavartiolaitoksen tiedustelu- ja turvallisuustoimintaa kehitetään turvallisuusympäristöä vastaavasti. Rajavartiolaitos kehittää kyvykkyyttään kyberympäristössä.

+ Välineellistettyyn laittoman maahantulon hallintakykyä on parannettu toiminnallisesti, teknisesti ja juridisesti.

+ Poliisin, rajavartiolaitoksen ja maahanmuuttoviraston valmiudet vastata laittomaan maahantuloon sekä terroristiseen, rikolliseen tai vihamieliseen sotilaalliseen toimintaan valtakunnallisesti (ml. raja- ja merialueella ml. Ahvenanmaa).

+ Suojelupoliisi tuottaa tiedustelutietoa hybridiuhista ml. kyberuhat. Viranomaisten välistä tiedonvaihtoa ja tilannekuvan muodostamista kehitetään sisältäen tarvittavat lainsäädäntömuutokset.

+ Poliisin rooli on keskeinen hybridioperaatioiden havainnoinnissa ja niiden torjunnassa.

+ Kansainvälinen yhteistoimintakyky on keskeinen osa hybridiuhkien hallintaa.

- Sääntelyn on mahdollistettava modernin valvontateknologian käyttö, sotilas- ja siviilitiedustelun tukitehtävät, nykyistä laajemmat tiedonvaihto-oikeudet, rikostorjuntatoimivaltuudet sekä henkilöstöressurssien turvaaminen.

Varautuminen maahantulon häiriötilanteisiin

- Tavoitteena on pitää tilanne hallittuna rajalla ja rajanylityspaikoilla sekä turvapaikka- ja vastaanottojärjestelmä toimintakykyisenä, huolehtia yleisestä järjestyksestä ja turvallisuudesta ja huolehtia maahantulijoiden oikeudesta hakea suojelua sekä saada välttämätöntä huolenpitoa.
 - Tarkastellaan ulkomaalaislain kokonaisuudistuksen yhteydessä maahantulon häiriötilanteisiin varautumiseen ja hallintaan liittyviä säännöksiä
 - Huomioidaan valmiuden ylläpitäminen vastaanottolakia uudistettaessa
 - Mahdollistetaan kuntien, hyvinvointialueiden ja keskeisten valmiustoimijoiden tiivis yhteistyö
 - Huolehditaan riittävästä resursseista&osaamisesta
 - Varmistetaan, että Suomi ei jää häiriötilanteessa yksin



Viranomaisten toimintaedellytykset vakavien kyberuhkien torjumiseksi

- **Suomen kyberturvallisuusympäristö on muuttunut** ja Suomeen kohdistuu kybervaikuttamista, kybervakoilua, kyberrikollisten tietomurtoja ja kiristyshaittaohjelmahyökkäyksiä.
- **Kyberturvallisuutta tulee parantaa jatkuvasti** ja lainsäädäntö on saatettava ajan tasalle
- Sisäministeriön ja puolustusministeriön yhteisessä selvityshankkeessa (3/2022-3/2023) tehtiin 12 kehittämisehdotusta, muun muassa:
 - Viranomaisten yhteistyötä on tiivistettävä muodostamalla yhteinen tilanneymmärrys ja kehittämällä lainsäädäntöä mahdollistamaan tehokkaampi tiedonvaihto viranomaisten kesken sekä uhkia koskevan tiedon jakaminen kriittisille osille yhteiskuntaa.
 - Rauennut hallituksen esitys ("Kyber PTR"; HE243/2022 p) tulee antaa uudelleen
 - Poliisille tulee olla mahdollisuus rajata esitutkinnan toimintavelvollisuutta (esim. tekijänä vieras valtio)
 - Tiedusteluviranomaisten tulee voida kohdistaa tiedustelumenetelmiä yksittäisten laitteiden sijasta virtuaalisten järjestelmien muodostamiin kokonaisuuksiin.
 - Palomuurisääntelyä tulee kehittää mahdollistamaan riittävä tiedon luovuttaminen rikostorjuntaviranomaisille kansallisen turvallisuuden suojaamiseksi.
 - Viranomaisverkkojen (TUVE) suojausta tulee edelleen parantaa (verkkoon kohdistuvien uhkien havaitseminen)
 - Puolustusvoimien lainsäädäntöön tulee sisältyä tarvittavat kybertoimivaltuudet



Suomen tulisi laatia kansallisen turvallisuuden strategia

- Nykyinen **selontekojen kokonaisuus ei täysin kata** elintärkeiden ja välttämättömien kansallisten intressien suojaamista, joka on vahvasti osa turvallisuuspolitiikkaa.
- Kansallisen turvallisuuden strategia:
 - ✓ **tunnistaa** pitkälle tulevaisuuteen suojattavat intressit ja niihin kohdistuvat uhkat,
 - ✓ **kartoittaa** haavoittuvuuksia sekä
 - ✓ **määrittää** toimenpiteitä ja menettelyjä, joilla uhat torjutaan.



Kriittisen infrastruktuurin määrittäminen (CER) ja viranomaistoiminta

- SM:n hanke selvittää kriittistä infrastruktuuria koskevan lainsäädännön nykytilaa ja viranomaistoiminnan järjestämisvaihtoehtoja osana CER-direktiivin (EU2557/2022) toimeenpanoa.
- **Direktiivin soveltamisala kattaa 11 sektoria**, kuten energian, avaruuden ja liikenteen.
- **Nykytilanteessa on perusteltua kiirehtiä täytäntöönpanoa ja pyrkiä kattavaan sääntelykehykseen** (turvallisuusympäristön muutosta koskeva ajankohtaissselonteko VN 1/2022 vp).
- Direktiivin mukainen viranomaisvalvonta edellyttää uudenlaista, laaja-alaista osaamista.
- **Suomen on nimettävä tai perustettava yksi tai useampi viranomainen**, joka on toimivaltainen vastaamaan CER-direktiivin sääntöjen soveltamisesta ja tarvittaessa täytäntöönpanosta.
- **Suomelta puuttuu tällä hetkellä kriittisen infrastruktuurin suojaamisen lainsäädäntö.**
- Hankkeelle on annettu tehtävä arvioida viranomaistehtävien järjestämistä kolmen eri lähestymistavan kautta (hajautettu, hybridi- ja keskitetty malli).
- Arvioinnissa on huomioitava, että kyberturvallisuudirektiiviä (NIS2, EU2555/2022) sovelletaan suoraan CER-kriittisiksi tunnistetuiksi toimijoiksi.
- Toimeenpanossa **on varmistettava kriittisen infrastruktuurin suojaamisen ja kyberturvallisuustoiminnan synergia** sekä yritystoimijoille tulevan hallinnollisen taakan ja yhteiskunnan kriisinkestävyyden tasapaino.
- **CER-direktiivin ja NIS2-direktiivin kansallinen soveltaminen alkaa 18.10.2024.**



Siviilitiedustelu ja kansainvälinen yhteistyö

- Suojelupoliisi sai tiedustelulakien myötä vuonna 2019 uusia tehtäviä, ja on kasvanut kolmessa vuodessa tiedustelupalveluksi.
- Tiedustelulainsäädäntö toimii pääosin hyvin. Tiedustelukulttuuria ja ymmärrystä kansallisen turvallisuuden merkityksestä rakennetaan kansallisen toimijoiden kesken.
- Sisäministeriö asettaa vuosittain siviilitiedustelulle painopisteet ohjaamaan raportointia ja tiedonhankintaa.
- Ajantasainen ja luotettava tieto on merkittävä osa ulko- ja turvallisuuspoliittisen johdon ja keskeisten viranomaisten päätöksentekoa.
- Kv. tiedusteluyhteisön merkitys tiedonsaannille on huomattava. Suomi on vahvasti mukana myös EU:n ja Naton tiedustelutoiminnassa.



Tuki Ukrainalle



- **Suomesta on hakenut tilapäistä suojelua** yhteensä 53 729 ukrainalaista, joista 7 088 kuluvaan vuonna. Vastaanottojärjestelmän piirissä on tällä hetkellä ukrainalaisia 39 700.
- **Viimeisimpänä Suomesta Ukrainaan on toimitettu materiaaliapuna** mm. energiasektorin tarvikkeita, sairaalatarvikkeita, pelastustoimen tarvikkeita ja linja-autoja.
- **EU:n pelastuspalvelumekanismiin (EUResc)** kautta Suomesta on toimitettu 223 rekkalastillista materiaaliapua Ukrainaan ja neljä Moldovaan. Lisäksi Ukrainaan on lähtenyt 21 ambulanssia, yhdeksän sammutusautoa, 18 linja-autoa, yksi säiliöauto ja kaksi kylmäkuljetusautoa.
 - mm. moduuliasuntoja, suojakontteja, lääkkeitä, terveydenhuollon tarvikkeita, pelastustoimen tarvikkeita, väestönsuojatarvikkeita, säteilyturvatarvikkeita, henkilökohtaisia suojatarvikkeita, varavoimalaitteita ja sähköverkon komponentteja.
 - Menneen avun rahallinen arvo on tällä hetkellä yli 13,5 miljoonaa euroa, valmistelussa kokonaisuuksia useiden miljoonien eurojen edestä.
 - Menneen avustuksen yhteismassa yli 1750 tonnia
- Suomi on myös vastaanottanut **sairaanhoidon tarvitsevia potilaita (MEDEVAC)**
- **Lisäksi annettu asiantuntija-apua**
 - Useita pelastustoimen asiantuntijoita on ollut Moldovassa, Puolassa ja Slovakiassa tukemassa UCPM-avustustoiminnassa sekä logistiikassa.
 - Suomalainen asiantuntija STUK:ista oli tukemassa ERCC:n tilannekuvatyötä säteily- ja ydinasioihin liittyen.



SM:n hallinnonalan liitännäisyydet Natossa

Resilienssi ja siviilivalmiuden seitsemän perusvaatimusta	CBRN-osaamisen hyödyntäminen ja EU–Nato-yhteistyö CBRN-asioissa	Kokonaisturvallisuus ja omatoiminen varautuminen osana kriisinsietokyvyn vahvistamista	Naton kriisivastejärjestelmä
Isäntämaatuki	Väestönsuojelu	Terrorismin torjunta	Hybridiuhkat
Naton tiedusteluyhteistyö	Sotilaallinen maanpuolustus ja aluevalvonta	Osallistuminen Naton kriisinhallintaan ja siviilikriisinhallintaan	EU–Nato-yhteistyö



SM ja EU-asiat

- **EU:n yhteistä maahanmuutto- ja turvapaikkapolitiikkaa** on kehitettävä ja ratkaisuja maahanmuuton parempaan hallintaan etsittävä aktiivisesti.
- **Palautuspolitiikka ja –toiminnan** tulee olla tehostettua ja EU-vetoista, mutta myös jäsenmaiden toiminnan ja velvoitteet tunnustavaa.
- Jäsenvaltiot vastaavat ulkorajaosuuksiensa valvonnasta yhdessä **Frontexin** kanssa. Suomen osallistuminen Frontex operaatioihin kasvaa vuoteen 2027 saakka.
- **Turvallisuusunionin** myötä kollektiivisen turvallisuuden parantamisessa, ml terrorismin torjunnassa, tiedonvaihdossa, radikalisoitumisen vastatoimissa ja kyberturvallisuudessa, on edistytty. Lisätoimia tarvitaan EU:n turvallisuuslainsäädännön täytäntöönpanossa.
- EU-NATO **resilienssi- ja varautumisyhteistyötä** on tehostettava erityisesti kriittisen infrastruktuurin suojaamiseksi.
- **Ihmiskaupan vastaisen toiminnan ja ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmän** perustana on lukuiset Suomea sitovat kansainväliset sopimukset ja EU-säätely.





Sisäministeriö

Inrikesministeriet

Kirkkokatu 12, Helsinki
PL 26, 00023 Valtioneuvosto
Vaihde 0295 480 171
www.intermin.fi